

Peipsi
Koostöö
Keskus

EST | RUS
Cross Border Cooperation
Programme

Co-funded by the European Union,
the Republic of Estonia and the Russian Federation

PEIPSIMAA KAMPAANIA LOQUIZ ORIENTEERUMISRAJA KÜSIMUSED

RÄPINA 2021

ORIENTEERUMISMÄNG KASEPÄÄL

KUIDAS MÄNGIDA?

1. Mängu jaoks läheb vaja nutitelefoni, kuhu tõmba äpp **LoQuiz**.
2. Mine üksi või kutsu kaasa sõbrad.
3. Kontrolli, et telefonis GPS töötab.
4. Pane soojalt riidesse.
5. Käivita äpp Loquiz ja logi sisse.
Kasuta **QR koodi** või:
kasutajanimi/username: **Kasepää**
parool/password: **9494**
6. Vajuta „Start“.
7. Vali esimene punkt, kuhu liikuda.
Järjekord ei ole oluline.
8. Kui oled jõudnud punkti lähedusse,
ilmub ekraanile küsimus. Vasta küsimusele.
9. Otsi punkte kuni kõik on läbitud.
10. Kui oled finišisse jõudnud, siis lõpeta mäng.

1. *Punkt Rápina loomemaja juurest algab.*

Rápina mõis on rajatud 16. sajandil, siiski ei ole Põhjasõja eelsest hoonestusest midagi säilinud, kuna need põletati Põhjasõjas. Millise sajandi keskpaigas aga ehitati mõisa talltõllakuur on ehitatud?

V: 19. sajandi keskpaigas. (kultuuriteenus)

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=23817>

2. *Punkt mis asub järve ääres.*

Nimeta 3 Rápina paisjärves olevat kalaliiki!

V: Tubli. Rápina järves elab: särg, ahven, haug, latikas, roosärg, viidikas, turb, nurg, kiisk, linask, luts, tõugjas. (varustusteenus)

3. *Punkt ühe eraldiseisva puu juures.*

Mis puu see on ja mis sellest teha saab?

V: (Varustavad teenused)

4. *Järve äärne punkt*

Rápina paisjärv kuulub üle-euroopaline looduskaitsealade võrgustikku. Mis võrgustikku?

V: Rápina paisjärve näol on tegemist Natura 2000 võrgustiku alaga (Vabariigi Valitsuse korraldus 5.08.2004.a. nr. 615-k „Euroopa komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“. See piirkond on kantud keskkonnaregistrisse nahkhiirte ja esmajoones II kategooria kaitsealuse liigi tiigilendlase Myotis dasycneme püsielupaigana. (Reguleeriv teenus)

<https://infoleht.keskkonnainfo.ee/GetFile.aspx?id=923440007>

5. *Mingi järgmine järveäärne punkt*

Tee foto koos II kategooria kaitsealuse liigigi esindajaga - tiigilendlasega (Myotis dasycneme)

V: Ekraanile ilmub foto nahkhiirest ja koos sellega tuleb teha foto endast.

6. Põlvamaalt on pärit Eesti üks kõrgeim kuusk. Kui pikk see on?

48,6 m

<https://www.rmk.ee/organisatsioon/pressiruum/uudised/uudised-2015/eesti-uued-rekordpuud-korgeim-kuusk-ja-mand-hoiavad-uhte>

7. Rápina paberivabriku juures

Mida kasutas Rápina paberiveski alguses toorainena?

V: **toorainena on kasutatud kaltsu** (Varustavad teenused)

http://weskiwiki.veskivaramu.ee/index.php?title=R%C3%A4pina_veski

8. Elektriijaama juures

Milleks (milliseks reguleerivaks teenuseks) on kasutatud Vóhandu jõe vett?

V: **elektri tootmiseks**

Vóhandu jõel on olnud ajalooliselt mitmed vesiveskid. Näiteks 1937. a loeti vesiveskeid jõe erinevatel osadel kokku 21, lisaks elektriijaama pais Rápinas

https://www.keskkonnaamet.ee/sites/default/files/1813mt3_vohandu_eh_tekst.pdf

9. Punkt mõisa pargi lähedal

Rápina mõisapark on väga liigirikas. Üle mitmesaja ilupuu- ja põõsaliigi seal leidub?

V: **Mõisa pargis on üle 600 taksoni ilupuu- ja põõsa.**

<https://www.puhkaeestis.ee/et/rapina-park>

<https://visitrapina.wordpress.com/vaatamisvaartused/rapina-park/>

10. Mis ajast pärit on Rápina paisjärv? Ehk et mitmendal sajandil takistati Vóhandu jõe alamjooks tammiga?

V: Vóhandu jõe alamjooks takistati tammiga 18. sajandil.

11. Punkt Võhandu jõe juures.

Võhandu on Eesti pikim jõgi. Kui pikk see on?

V: Võhandu jõgi on pikim täielikult Eesti territooriumil asuv jõgi. Võhandu jõe pikkus on **162(163) km** (Tugiteenus, varustus, reguleeriv, vabaaja/kultuuriteenus)

https://et.wikipedia.org/wiki/V%C3%B5handu_j%C3%B5gi

12. Pargis üks punkt.

Millisele ökosüsteemi tugiteenusele aitavad kaasa kõdunevad puulehed?

V: mullatekkele

https://ec.europa.eu/environment/pubs/pdf/factsheets/Eco-systems%20goods%20and%20Services/Ecosystem_ET.pdf

13. Punkt kellegi sauna lähistel.

Kelle loodud on laul „Sauna taga tiigi ääres“?

V: **Herman Julius Schmalz** (1870-1945) (Kultuuriteenus)

<http://rapinaa.weebly.com/ajalugu.html>

14. Punkt kuuse juures

Jõulude aeg kasutavad pea kõik pered metsa varustusteenust ning toovad sealt kaasa ühe puu. Mis see on?

V: **kuusk** (varustusteenus, vabaaja/kultuuriteenus)

Eesti kõrgeimaks puuks on tunnistatud Põlvemaal Veriora vallas kasvav 48,6-meetrine kuusk.

<https://www.rmk.ee/organisatsioon/pressiruum/uudised/uudised-2015/eesti-uued-rekordpuud-korgeim-kuusk-ja-mand-hoiavad-uhte>

15. Punkt vee ääres.

Kuidas puhastada vett looduses matkal olles? Nimeta 3 varianti!

- a) Keetmine
- b) Filtrid
- c) Keemilised puhastajad

V:

Keetmine on üks vanim ja kõige tuntuim puhastamise meetod. Paraku hävineb keemistemperatuurile jõudes vaid osa organisme ning ülejäänud vajavad juba pikemat, rohkem kui kolmeminutilist keetmist.

Filtrid eemaldavad veest bakterid ja mustuse mehaaniliselt, mõned vähesed filtrid peavad kinni ka viirused. Osad parandavad maitset ning eemaldavad isegi kemikaale.

Keemilised puhastajad tapavad nii viiruseid kui baktereid, kuid ei eemalda veest füüsilist mustust ja osade algloomade eemaldamiseks (Cryptosporidium jt) vajavad pikaajalist töötlust.

<https://reisijuht.delfi.ee/news/reisijutud/matkanouanne-kuidas-puhastada-joogivett-valjaspool-kodu?id=69784557>

16. Kuskil toredas kohas.

Loo üks 4 realine loodusest inspireeritud luuletus:

V: Kõik.

17. Küsimus pargis

Palun ühenda parimad paarid, kes millist ökosüsteemi hüve tarbib.

Metsamees

Jahimees

Korilane

Janune

Kohalik elanik

Loodusfotograaf

Kunstnik

metsas asuv puit, põder, metsasaadused, vaikus, puhas õhk, pinna- ja põhjavesi

metsafauna- ja flora,

18. Punkt rannas mõne paadisilla juures või liival.

Millise ökosüsteemi teenuse jaoks on see paadisild siin? Nimeta 3!

- a) Ujumine
- b) Paadisõitmiseks
- c) Päevitamiseks

19. Punkt tuletõrje veevõtu kohas.

Leia üles üks väga oluline pinnaveevaru kasutamisega seotud ökosüsteemi teenuse tarbimis koht. Mis see on?

V: Tuletõrje veevõtu koht

Pinnaveevaru (tuletõrje-, niisutus- ja kastmisvesi, jne) (Varustav teenus).

20. Suvaline lõpukoht...

Tubli, oled rajanud raja edukalt!

Tee nüüd lõpetuseks endast üks selfi koos ökosüsteemi teenusega.

21. Selles puude ringid on 13 puud. Nendel puudel on rahvameditsiinis külmetushaiguste ravimise oluline koht.

22. Mis on see puu mida nii eestlased kui ka teised Euroopa rahvad on pidanud pühaks puuks ja mille punaseid marju hindavad ka linnud hilissügisel? See on ka ravimtaim.